

prof. dr hab. Anna Jeremus-Lewandowska

Dziedzina: Sztuki muzyczne

Dyscyplina artystyczna: wokalistyka

Akademia Muzyczna im. I.J. Paderewskiego w Poznaniu

Poznań, 31 maja 2025

**Recenzja w przewodzie doktorskim mgr Zheng Zhe
w dziedzinie sztuk muzycznych, w dyscyplinie artystycznej wokalistyka**

Zlecniodawca recenzji

Rada Dyscypliny Artystycznej Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie, pismo z dnia 14.01.2025.

Zlecenie podjęte w związku z decyzją Rady Dyscypliny Artystycznej Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie o powołaniu mnie na recenzenta w przewodzie doktorskim mgr Zheng Zhe. Przewód doktorski jest prowadzony na podstawie ustawy z dnia 14 marca 2003 o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki t. j. (Dz. U. z 2017, poz. 1789), Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 19 stycznia 2018 (Dz. U. z 2018, poz. 261) w sprawie szczegółowego trybu przeprowadzania czynności w przewodach doktorskich, postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora oraz art. 179 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 3 lipca 2018. Przepisy wprowadzające ustawę – *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 30 sierpnia 2018, poz. 1669).

Do nadesłanego mi przez przewodniczącego Rady Dyscypliny Artystycznej pisma została dołączona pełna dokumentacja doktorantki.

Ocena pracy doktorskiej

Praca doktorska mgr Zheng Zhe *Problematyka ekspresji sopranu koloraturowego w wybranych ariach operowych kompozytorów włoskich z XIX wieku*. Składa się z dzieła artystycznego zarejestrowanego na nośniku elektronicznym (CD - audio) oraz opisu, stanowiących łącznie pracę pod wspomnianym tytułem.

Dzieło artystyczne obejmuje nagranie następujących fragmentów:

1. Gioachino Rossini - *Una voce poco fa* – aria Rozyny z I aktu op. Cyrulik Sewilski
2. Vincenzo Bellini – *Ah, non credea mirarti / Ah, non giunge* – aria Aminy z II aktu op. Lunatyczka
3. Vincenzo Bellini – *Qui la voce sua soave* – aria Ewiry z II aktu op. Purytanie
4. Gaetano Donizetti – *Regnava nel silenzio* – aria Łucji z I aktu op. Łucja z Lammermoor
5. Gaetano Donizetti – *Quell guardo il cavaliere* – aria Noriny z I aktu op. Don Pasquale
6. Giuseppe Verdi – *Caro nome* – aria Gildy z I aktu op. Rigoletto

Zhe Zheng – sopran

Wang Jiale – fortepian

Wang Peng – reżyser nagrania

Nagranie zrealizowano w 2024 r.

Utwory przedstawione w dziele artystycznym, stanowią subiektywny wybór arii dla sopranu koloraturowego kompozytorów XIX wieku, dokonany przez mgr Zhe Zheng. Zaproponowane arie należą do utworów wymagających zarówno pod względem techniki wokalne, jak i interpretacyjnego wyczucia – zwłaszcza w zakresie operowania środkami wyrazu właściwymi dla stylu *bel canto*.

Mgr Zheng Zhe dysponuje lekkim głosem sopranowym, operuje swobodnie techniką koloraturową. Bez trudu pokonuje struktury koloraturowe w poszczególnych fragmentach, zwłaszcza przebiegi szesnastkowe i pochody *staccato*owe, obiegniki itp. (aria Rozyny). Czasami, ma tendencje do uciekania z wysokich tonów (np. Amina, Norina) czy lekkich błędów intonacyjnych (np. I część arii Noriny, aria Gildy). Należy jednak zaznaczyć, że w najtrudniejszych kadencjach, wymagających precyzyjnej techniki koloraturowej, wykonanie prezentuje się dobrze (np. aria Elviry). W lirycznych fragmentach arii sopranistka stara się także prowadzić głos piękną *legatową* kantyleną, a na wyższej części skali prowadzi wyrównane piano (np. I część arii Aminy, I część arii Elviry). Na szczególną uwagę zasługuje interpretacja arii Łucji *Regnava nel silenzio*, w której pierwsza część została zaśpiewana z liryzmem, ciepłą barwą,

natomiast *cabaletta* – choć niepozbawiona ostrożności przy najwyższych dźwiękach – została wykonana precyzyjnie i z wyczuciem dramatycznym.

Choć nagrania zawierają pewne niedociągnięcia, należy podkreślić, że każda z arii została przygotowana starannie, a wykonania charakteryzuje muzyczna wrażliwość oraz próba indywidualnego podejścia do emocji operowych postaci. Dzieło artystyczne mgr Zheng Zhe dowodzi świadomego doboru repertuaru i podejmowanej przez doktorantkę pracy nad rozwojem warsztatu wykonawczego.

Integralną częścią dzieła artystycznego jest rozprawa pisemna (opis dzieła artystycznego). Przedłożona praca spełnia formalne i merytoryczne wymogi stawiane rozprawom doktorskim. Całość opracowania liczy 110 stron i obejmuje: Wprowadzenie, Wstęp, pięć zasadniczych rozdziałów, Podsumowanie, Spis przykładów nutowych, Spis tabel oraz Bibliografię.

Wstęp ma charakter metodologiczny. Doktorantka określa cel i znaczenie badań (*Jak XIX-wieczni włoscy kompozytorzy przedstawiali sopran koloraturowe w operze, a także poprzez analizę wybranych arii – określenie jaka była rola i znaczenie tych głosów w fabule dzieła*), przedstawia treści i metody badawcze, omawia teoretyczne i praktyczne znaczenie tematu, a także przywołuje wybór prac (głównie autorów chińskich) poświęconych problematyce sopranu koloraturowego (wybór na dzień dzisiejszy). Rozdział I poświęcony jest zwięzłemu omówieniu specyfiki głosu sopran koloraturowy oraz wypunktowaniu głównych cech charakterystycznych opery włoskiej XIX wieku.

Kolejne rozdziały mają charakter badawczy i stanowią główną część dysertacji. Doktorantka analizuje w nich wybrane arie operowe, omawiając również biografie kompozytorów i dzieła operowe z których pochodzą. Przeanalizowane zostały utwory takich kompozytorów jak: Gioachino Rossini, Vincenzo Bellini, Gaetano Donizetti, Giuseppe Verdi.

Każdy rozdział zawiera wnikliwą analizą jednej (Rossini, Bellini, Verdi) lub dwóch (Donizetti) wybranych arii operowych. Doktorantka analizuje strukturę arii oraz jej wykonanie. Arie omówione są według wzoru:

- Sylwetka kompozytora - życie i twórczość
- Tło powstania opery
- Zarys fabuły
- Analiza arii.

W rozprawie doktorskiej mgr Zhe Zheng uwagę zwraca staranność i konsekwencja, z jaką autorka dokonuje analizy poszczególnych arii. Każdy z omawianych fragmentów został rozpatrzony z różnych perspektyw – zarówno pod względem tekstu literackiego, jak i konstrukcji (rytmika, melodyka,

dynamika, budowa formalna), a także z uwzględnieniem możliwych rozwiązań interpretacyjnych i wykonawczych trudności, z którymi mierzy się wykonawca.

W rozdziałach 2–5 doktorantka zawarła szereg trafnych i interesujących uwag dotyczących techniki prowadzenia głosu w repertuarze dla sopranu koloraturowego. Jej refleksje zostały wzbogacone o sugestie interpretacyjne, które mają charakter praktyczny i wynikają z osobistych doświadczeń zdobytych w trakcie przygotowań do realizacji dzieła artystycznego.

Na uwagę zasługują liczne odniesienia do praktyki wykonawczej, które stanowią cenny element rozprawy, zwłaszcza w kontekście pracy o charakterze naukowo-artystycznym.

Tytuł dysertacji jest adekwatny do jej treści, a przyjęty cel został zrealizowany w sposób zrozumiały i uporządkowany.

Rozprawa spełnia wymagania merytoryczne i edytorskie, zgodnie z obowiązującymi standardami.

Opis dzieła artystycznego został przygotowany w sposób rzetelny i interesujący, a zaprezentowany program dobrze koresponduje z tematyką rozprawy.

Konkluzja

Praca doktorska mgr Zheng Zhe pt. *Problematyka ekspresji sopranu koloraturowego w wybranych ariach operowych kompozytorów włoskich z XIX wieku*, obejmująca zarówno dzieło artystyczne, jak i jego opis, stanowi spójne i przemyślane opracowanie o charakterze naukowo-artystycznym.

Doktorantka zaprezentowała wymagający technicznie i stylistycznie repertuar, właściwie dobrany w kontekście tematu dysertacji. Zawarte w pracy analizy arii uwzględniają istotne aspekty wokalne-interpretacyjne, a także elementy praktyki wykonawczej – ważne z punktu widzenia studiów artystycznych. Cenne są również autorskie uwagi wynikające z osobistego doświadczenia wykonawczego, które wzbogacają refleksję nad specyfiką partii koloraturowych.

Wobec powyższego stwierdzam, że doktorantka wykazała się dużą wiedzą teoretyczną, a także umiejętnością do prowadzenia samodzielnej pracy artystycznej i naukowej. Rozwiązała założenia zagadnienia artystycznego i spełniła tym samym wymagania Ustawy.

Stawiam wniosek o jej przyjęcie.

prof. dr hab. Anna Jeremus-Lewandowska

prof. dr hab. Anna Jeremus-Lewandowska

Dziedzina: Sztuki muzyczne

Dyscyplina artystyczna: wokalistyka

Akademia Muzyczna im. I.J. Paderewskiego w Poznaniu

Poznań, 31 maja 2025

**Recenzja w przewodzie doktorskim mgr Zheng Zhe
w dziedzinie sztuk muzycznych, w dyscyplinie artystycznej wokalistyka**

Zlecniodawca recenzji

Rada Dyscypliny Artystycznej Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie, pismo z dnia 14.01.2025.

Zlecenie podjęte w związku z decyzją Rady Dyscypliny Artystycznej Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie o powołaniu mnie na recenzenta w przewodzie doktorskim mgr Zheng Zhe. Przewód doktorski jest prowadzony na podstawie ustawy z dnia 14 marca 2003 o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki t. j. (Dz. U. z 2017, poz. 1789), Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 19 stycznia 2018 (Dz. U. z 2018, poz. 261) w sprawie szczegółowego trybu przeprowadzania czynności w przewodach doktorskich, postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora oraz art. 179 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 3 lipca 2018. Przepisy wprowadzające ustawę – *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 30 sierpnia 2018, poz. 1669).

Do nadesłanego mi przez przewodniczącego Rady Dyscypliny Artystycznej pisma została dołączona pełna dokumentacja doktorantki.

Ocena pracy doktorskiej

Praca doktorska mgr Zheng Zhe *Problematyka ekspresji sopranu koloraturowego w wybranych ariach operowych kompozytorów włoskich z XIX wieku*. Składa się z dzieła artystycznego zarejestrowanego na nośniku elektronicznym (CD - audio) oraz opisu, stanowiących łącznie pracę pod wspomnianym tytułem.

Dzieło artystyczne obejmuje nagranie następujących fragmentów:

1. Gioachino Rossini - *Una voce poco fa* – aria Rozyny z I aktu op. *Cyrulik Sewilski*
2. Vincenzo Bellini – *Ah, non credea mirarti / Ah, non giunge* – aria Aminy z II aktu op. *Lunaticzka*
3. Vincenzo Bellini – *Qui la voce sua soave* – aria Ewiry z II aktu op. *Purytanie*
4. Gaetano Donizetti – *Regnava nel silenzio* – aria Łucji z I aktu op. *Łucja z Lammermoor*
5. Gaetano Donizetti – *Quell guardo il cavaliere* – aria Noriny z I aktu op. *Don Pasquale*
6. Giuseppe Verdi – *Caro nome* – aria Gildy z I aktu op. *Rigoletto*

Zhe Zheng – sopran

Wang Jiale – fortepian

Wang Peng – reżyser nagrania

Nagranie zrealizowano w 2024 r.

Utwory przedstawione w dziele artystycznym, stanowią subiektywny wybór arii dla sopranu koloraturowego kompozytorów XIX wieku, dokonany przez mgr Zhe Zheng. Zaproponowane arie należą do utworów wymagających zarówno pod względem techniki wokalne, jak i interpretacyjnego wyczucia – zwłaszcza w zakresie operowania środkami wyrazu właściwymi dla stylu *bel canto*.

Mgr Zheng Zhe dysponuje lekkim głosem sopranowym, operuje swobodnie techniką koloraturową. Bez trudu pokonuje struktury koloraturowe w poszczególnych fragmentach, zwłaszcza przebiegi szesnastkowe i pochody *staccato*we, obiegniki itp. (aria Rozyny). Czasami, ma tendencje do uciekania z wysokich tonów (np. Amina, Norina) czy lekkich błędów intonacyjnych (np. I część arii Noriny, aria Gildy). Należy jednak zaznaczyć, że w najtrudniejszych kadencjach, wymagających precyzyjnej techniki koloraturowej, wykonanie prezentuje się dobrze (np. aria Elviry). W lirycznych fragmentach arii sopranistka stara się także prowadzić głos piękną *legatową* kantyleną, a na wyższej części skali prowadzi wyrównane piano (np. I część arii Aminy, I część arii Elviry). Na szczególną uwagę zasługuje interpretacja arii Łucji *Regnava nel silenzio*, w której pierwsza część została zaśpiewana z liryzmem, ciepłą barwą,

natomiast *cabaletta* – choć niepozbawiona ostrożności przy najwyższych dźwiękach – została wykonana precyzyjnie i z wyczuciem dramatycznym.

Choć nagrania zawierają pewne niedociągnięcia, należy podkreślić, że każda z arii została przygotowana starannie, a wykonania charakteryzuje muzyczna wrażliwość oraz próba indywidualnego podejścia do emocji operowych postaci. Dzieło artystyczne mgr Zheng Zhe dowodzi świadomego doboru repertuaru i podejmowanej przez doktorantkę pracy nad rozwojem warsztatu wykonawczego.

Integralną częścią dzieła artystycznego jest rozprawa pisemna (opis dzieła artystycznego). Przedłożona praca spełnia formalne i merytoryczne wymogi stawiane rozprawom doktorskim. Całość opracowania liczy 110 stron i obejmuje: Wprowadzenie, Wstęp, pięć zasadniczych rozdziałów, Podsumowanie, Spis przykładów nutowych, Spis tabel oraz Bibliografię.

Wstęp ma charakter metodologiczny. Doktorantka określa cel i znaczenie badań (*Jak XIX-wieczni włoscy kompozytorzy przedstawiali sopranu koloraturowe w operze, a także poprzez analizę wybranych arii – określenie jaka była rola i znaczenie tych głosów w fabule dzieła*), przedstawia treści i metody badawcze, omawia teoretyczne i praktyczne znaczenie tematu, a także przywołuje wybór prac (głównie autorów chińskich) poświęconych problematyce sopranu koloraturowego (wybór na dzień dzisiejszy). Rozdział I poświęcony jest zwięzłemu omówieniu specyfiki głosu sopran koloraturowy oraz wypunktowaniu głównych cech charakterystycznych opery włoskiej XIX wieku.

Kolejne rozdziały mają charakter badawczy i stanowią główną część dysertacji. Doktorantka analizuje w nich wybrane arie operowe, omawiając również biografie kompozytorów i dzieła operowe z których pochodzą. Przeanalizowane zostały utwory takich kompozytorów jak: Gioachino Rossini, Vincenzo Bellini, Gaetano Donizetti, Giuseppe Verdi.

Każdy rozdział zawiera wnikliwą analizą jednej (Rossini, Bellini, Verdi) lub dwóch (Donizetti) wybranych arii operowych. Doktorantka analizuje strukturę arii oraz jej wykonanie. Arie omówione są według wzoru:

- Sylwetka kompozytora - życie i twórczość
- Tło powstania opery
- Zarys fabuły
- Analiza arii.

W rozprawie doktorskiej mgr Zhe Zheng uwagę zwraca staranność i konsekwencja, z jaką autorka dokonuje analizy poszczególnych arii. Każdy z omawianych fragmentów został rozpatrzony z różnych perspektyw – zarówno pod względem tekstu literackiego, jak i konstrukcji (rytmika, melodyka,

dynamika, budowa formalna), a także z uwzględnieniem możliwych rozwiązań interpretacyjnych i wykonawczych trudności, z którymi mierzy się wykonawca.

W rozdziałach 2–5 doktorantka zawarła szereg trafnych i interesujących uwag dotyczących techniki prowadzenia głosu w repertuarze dla sopranu koloraturowego. Jej refleksje zostały wzbogacone o sugestie interpretacyjne, które mają charakter praktyczny i wynikają z osobistych doświadczeń zdobytych w trakcie przygotowań do realizacji dzieła artystycznego.

Na uwagę zasługują liczne odniesienia do praktyki wykonawczej, które stanowią cenny element rozprawy, zwłaszcza w kontekście pracy o charakterze naukowo-artystycznym.

Tytuł dysertacji jest adekwatny do jej treści, a przyjęty cel został zrealizowany w sposób zrozumiały i uporządkowany.

Rozprawa spełnia wymagania merytoryczne i edytorskie, zgodnie z obowiązującymi standardami.

Opis dzieła artystycznego został przygotowany w sposób rzetelny i interesujący, a zaprezentowany program dobrze koresponduje z tematyką rozprawy.

Konkluzja

Praca doktorska mgr Zheng Zhe pt. *Problematyka ekspresji sopranu koloraturowego w wybranych ariach operowych kompozytorów włoskich z XIX wieku*, obejmująca zarówno dzieło artystyczne, jak i jego opis, stanowi spójne i przemyślane opracowanie o charakterze naukowo-artystycznym.

Doktorantka zaprezentowała wymagający technicznie i stylistycznie repertuar, właściwie dobrany w kontekście tematu dysertacji. Zawarte w pracy analizy arii uwzględniają istotne aspekty wokalne-interpretacyjne, a także elementy praktyki wykonawczej – ważne z punktu widzenia studiów artystycznych. Cenne są również autorskie uwagi wynikające z osobistego doświadczenia wykonawczego, które wzbogacają refleksję nad specyfiką partii koloraturowych.

Wobec powyższego stwierdzam, że doktorantka wykazała się dużą wiedzą teoretyczną, a także umiejętnością do prowadzenia samodzielnej pracy artystycznej i naukowej. Rozwiązała założenia zagadnienia artystycznego i spełniła tym samym wymagania Ustawy.

Stawiam wniosek o jej przyjęcie.

prof. dr hab. Anna Jeremus-Lewandowska